

Kurs i regi av Oslo-Akershus Handel og kontor i samarbeid med EL og IT Oslo og Akershus:

Arbeid og kapital

Kritikk av den politiske økonomi - Kapitalens produksjonsprosess

Veiledere:

Historiker Harald Berntsen
Terje Skog

Praktisk ansvarlig fra HK:

John Thomas Suhr

Omfang/Tid/Sted:

Kurset går over 5 møter:

Torsdag 12. januar kl. 12-16

Torsdag 26. januar kl. 12-16

Torsdag 2. februar kl. 12-16

Torsdag 16. februar kl. 12-16

Torsdag 23. februar kl. 09-14

**Oslo - Akershus
Handel og Kontor**

Sted:

Oslo-Akershus HKs lokaler på Youngstorget 2B (3. etasje, folketeaterpassasjen, inngang bak fiskebutikken)

I tillegg er det selvstudium av litteraturen mellom kurskveldene. Det kreves ingen forkunnskaper for å delta, men det forventes at de som får plass på forhånd anser seg å ha mulighet til å komme alle dager.

Praktisk:

Påmelding gjøres til post@handellogkonor.org. Kurset er gratis, det serveres litt enkel mat hvert møte, og du får refundert eventuelle reiseutgifter. Om du får plass så ber du om permisjon fra arbeidsgiver de aktuelle tidspunkt. Dersom arbeidsgiver trekker deg i lønn dekker HK dette.

Beskrivelse og læringsmål:

Kritiske studier av vår måte å organisere den samfunnsmessige produksjonen, gjennom et kapitalistisk system, er nesten fraværende i arbeiderbevegelsen i dag. Dette er en påfallende endring fra bare noen tiår tilbake i tid. Dette til tross for at kapitalismens grunnleggende virkemåte overhodet ikke har endret seg i perioden.

Utviklingen i den kapitalistiske produksjonsmåten har nå kommet til et punkt hvor den har fått en nærmest total dominans over våre liv. Internasjonalt har tidligere såkalte sosialistiske stater spilt fallitt - og kapitalistisk organisering av vareproduksjonen skrider fram isteden. I vår del av verden har den kapitalistiske tenkemåte stadig fått større innpass i både i offentlig forvaltning og i vårt eget forenings- og organisasjonsliv - dette til tross for at spillereglene her er helt annerledes enn i privat virksomhet med profitt som mål.

Systemkritikken har slik fått mindre rom, paradoksalt nok i en tid hvor den burde være mer aktuell enn noen gang før. Ødeleggelser av natur og klima, sykliske økonomiske kriser, konkurser og arbeidsledighet, stadig forringelse av velferdsordninger, utbytting av arbeidere og opphoping av kapital på stadig færre hender, blir imidlertid i dag nærmest sett på som uunngåelige og naturgitte fenomener.

For bedre å kunne kritisere, og påpeke at det ikke bare finnes ett valg i disse kampene, er det viktig å forstå utviklingen i kapitalismen. Tillitsvalgte som har fulgt med på endringer i egen bedrift over tid, forhandlet lønn og arbeidsbetingelser, eller opplevd oppkjøp og virksomhetsoverdragelser - har fra før en unik praktisk erfaring med spillereglene i kapitalismen og hvordan samfunnet utvikler seg som følge av dette systemet. Ved hjelp av en grunnleggende analyse av hva som kjennetegner kapitalistisk produksjon, hvordan systemet faktisk fungerer, og hva som skiller det fra andre måter å produsere på, er et av målene med studiet å gi en mer helhetlig forståelse av kapitalismens faktiske virkemåte, for slik å gjøre det hele litt mindre mystisk og uforklarlig.

Pensum:

Hovedpensum er boka [Introduksjon til kapitalens første bind](#), KURASJE, København 1982:

Møte 12. januar: Varer og penger (IVb kan utgå) s.12-31

Møte 26. januar: Forvandling av penger til kapital – produksjon av absolutt merverdi s. 32- 57

Møte 2. februar: Den relative merverdi s 58-82 (IV kan utgå)

Møte 16. februar: Kapitalens akkumulasjon (III kan utgå) s 90 -106

Møte 23. februar: Oppsummering og diskusjon om arbeiderbevegelsen

Ytterligere pensum:

[Kapitalismens kriser og arbeiderbevegelsens svar](#), Harald Berntsen, s13-28 Sosialistisk Framtid 1/21

[LO et hinder for en sterk fagbevegelse](#), Terje Skog, s12-38 i Faglig debattbok, Forlaget Rødt 2013

[Tilbake til start](#), Harald Berntsen, Aschehaug, Oslo 2015

Videre lesning:

[Hvordan Kapitalen ble til](#), Vitalij Vygodskij, Gyldendal Forlag (Oslo) 1974

[Klasser og grupper i det borgerlige samfunn](#), artikkel (s.72-91) i KUL 2 år, KUL (Oslo) 1975

Kurasje-boka deles ut ved kursstart. De tre artiklene deles også ut som kompendium. Eneste unntak er boka til Vygodskij (som er å anse som forslag til lesning for de som vil studere temaet enda grundigere). Den kan leses gratis på web ved å følge linken til Nasjonalbiblioteket.